

บทที่ 6

ศาลเยาวชนและครอบครัวในต่างประเทศ

1. ความเป็นมาของศาลเยาวชนและครอบครัว (ศาลคดีเด็กและเยาวชน) ในต่างประเทศ

ศาลคดีเด็กและเยาวชน (juvenile Court) มีมูลเหตุจากกฎหมาย Common Law ของอังกฤษ มีหลักการ *Parent Patriae* ซึ่งได้กล่าวว่า พระมหากษัตริย์เป็นบิดาของประเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขความไม่เป็นธรรม และข้อพิพาทต่าง ๆ ของประชาชน พระมหากษัตริย์มีอำนาจและให้เจ้าพนักงานในพระองค์ (ศาล) พิจารณาดัดสินและแก้ปัญหาคดีพิพาทของประชาชน รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ซึ่งขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู

เมื่อชาวอเมริกาอพยพมาอยู่ทวีปอเมริกา และอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลอังกฤษ ก็ยึดถือแนวปฏิบัติดังกล่าวเช่นกัน แต่ต่อมาก่อตั้งเป็นรัฐอิสระเป็นประเทศอเมริกาแล้ว จึงมีการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้ดีขึ้นจนล้ำหน้าประเทศแม่ คืออังกฤษจนมีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอเมริกาที่รัฐชิคาโก ในปี ค.ศ. 1897 และกระจายไปทั่วทุกรัฐ

ศาลคดีเด็กและเยาวชนได้แพร่หลายไปสู่ยุโรป ประเทศอังกฤษได้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1908 หลังจากนั้นก็แพร่หลายไปสู่ประเทศต่าง ๆ เช่น กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย และเอเชีย ฯลฯ ในปัจจุบันเกือบทุกประเทศมีกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและศาลคดีเด็กและเยาวชนแยกต่างหาก โดยมีการพิจารณาคดีเป็นพิเศษโดยมีหลักการที่สำคัญ 2 ประการคือ

1) การกระทำผิดของเด็กไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม (crime) ถ้าผู้กระทำผิดมีอายุในเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

2) ศาลคดีเด็กและเยาวชน มีขอบเขตในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กตามกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น กล่าวคือ เด็กจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ ถ้าหากบิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งการดูแลควบคุมการกระทำผิดของ

เด็กด้วย ศาลคดีเด็กและเยาวชนได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในสหรัฐอเมริกา และต่อมาได้แพร่หลายไปทั่วโลก (กฎหมายเกี่ยวกับความผิดของเด็ก ประธาน วัฒนวานิช P.101)

หลักการของศาลคดีเด็กและเยาวชนในอเมริกา คือ ผู้พิพากษาจะไม่เอาใจใส่กับพฤติการณ์ที่เด็กกระทำผิด แต่พุ่งเล็งถึงพฤติการณ์ความเป็นมาของเด็กหรือเยาวชนนั้น ทั้งด้านพันธุกรรม ความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และสิ่งแวดล้อมของเด็กต่าง ๆ และหาหนทางที่จะแก้ไขความเป็นมาอันบกพร่องเท่านั้น โดยศาลใช้วิธีคุ้มครองยิ่งกว่าที่จะมุ่งลงโทษ ฉะนั้น การพิจารณาของศาลจึงไม่เคร่งครัด และไม่พิจารณาโดยเปิดเผยเช่นศาลผู้ใหญ่

2. กระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว (ศาลคดีเด็กและเยาวชน) ในต่างประเทศ

2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งเขตการปกครองออกเป็นมลรัฐ (State) แต่ละมลรัฐแบ่งเขตย่อยออกเป็นจังหวัด (County) ในจังหวัดแบ่งเขตพื้นที่เล็กเป็นอำเภอเมืองหรือนคร (Township) และในแต่ละมลรัฐมีการปกครองของตนเองออกกฎหมายใช้ภายในรัฐจะต้องไม่ขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศ ดังนั้น กฎหมายศาลคดีเด็กฯ ในแต่ละมลรัฐจึงแตกต่างกันไปบ้าง บางแห่งจัดตั้งเป็นศาลเด็กฯ ประจำ County ถือเป็นแผนกหนึ่งของศาลธรรมดา เขตอำนาจครอบคลุมตลอด County นั้น บางแห่งสามารถจัดตั้งเป็นเอกเทศ เป็นศาลคดีเด็กฯ ประจำมลรัฐก็มี แต่ในปัจจุบันนิยมจัดทำศาลคดีเด็กฯ แยกเป็นเอกเทศต่างหากจากศาลธรรมดา เพื่อให้ปะปนกับผู้ใหญ่อย่างแท้จริง ในสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กฯ ทุกมลรัฐ และมีหลายรัฐที่ได้ปรับปรุงเป็นศาลครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคม

ลักษณะการดำเนินงานของศาลคดีเด็กและเยาวชนของอเมริกา คือ

- 1) ศาลจะมีวิธีพิจารณาที่ยืดหยุ่น ผ่อนปรน เพื่อคุ้มครองอนุบาลมากกว่าลงโทษ
- 2) ใช้วิธีพิจารณาแบบไม่เป็นทางการ และรวบรัด เจ้าพนักงานจะใช้วิธีปฏิบัติต่อเด็กอย่างนิ่มนวลมากกว่าผู้ใหญ่
- 3) การพิจารณาคดีจะกระทำโดยไม่เปิดเผย กฎหมายบางรัฐของอเมริกาห้ามเผยแพร่ข่าว ห้ามถ่ายรูปเด็กในศาล โดยประเพณีถือว่าบันทึกประวัติของเด็กเป็นความลับ

4) นอกจากนี้ศาลในหลายรัฐยังพิจารณาถึงว่าเด็กมีปัญหาหรือไม่ และสมควรจะแก้ไขบำบัดอย่างไร

ด้วยเหตุนี้ศาลคดีเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกาจึงปฏิบัติหน้าที่ เป็นทั้งศาลยุติธรรมและเป็นหน่วยงานทางสังคมพร้อม ๆ กันไป

ศาลคดีเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกานั้น เริ่มแรกใช้วิธีการโดยมีผู้พิพากษาที่เชี่ยวชาญในเรื่องเด็กพิจารณาคดีที่เด็กกระทำความผิดโดยทำการไกล่เกลี่ย หรือปล่อยไปโดยมีการคุมประพฤติแทนการใช้กฎหมายสำหรับผู้ใหญ่ การคุมประพฤติจะต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเรียกว่า พนักงานคุมประพฤติคอยช่วยเหลือเด็กและเยาวชนด้วย โดยทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงทางานให้เด็กทำตลอดจนทำการส่งตัวเด็กไปไว้กับครอบครัวที่เหมาะสมหรือสถานฝึกและอบรม

ต่อมาศาลคดีเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกาได้รับการจัดตั้งเป็นศาลพิเศษ กล่าวคือ อาจเป็นส่วนหนึ่งของศาลแขวง ศาลท้องถิ่น ศาลครอบครัวหรืออาจเป็นศาลอิสระก็ได้ตามความเหมาะสมของแต่ละมลรัฐ

โดยทั่วไปศาลคดีเด็กมีอำนาจพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับเด็กทั้งหมด ยกเว้นในบางเรื่อง เช่น คดีอุกฉกรรจ์ ในบางแห่งศาลคดีเด็กมีอำนาจพิจารณาคดีผู้ใหญ่ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดของเด็ก เช่น บิดา มารดา ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เรื่องการส่งบุตรเข้าโรงเรียน ทอดทิ้งเด็ก การใช้แรงงานเด็ก ไม่แจ้งการเกิด ช่วยเหลือเด็กหนีสถานกักกัน และผู้ใหญ่กระทำความผิดต่อเด็ก เป็นต้น ส่วนมากศาลคดีเด็กได้รวมเอาเขตอำนาจการพิจารณาคดีอาญาของศาลชั้นต้นต่าง ๆ มาเป็นของตน

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชน ได้แก่ ผู้ที่มีอายุในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยทั่วไป ได้แก่ เด็กผู้ที่มีอายุไม่เกิน 14 ปี เยาวชน ได้แก่ ผู้ที่มีอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ยังไม่ถึง 21 ปี ศาลคดีเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีผู้พิพากษาทั้งชายและหญิงประกอบกันเป็นองค์คณะผู้พิพากษาประจำ ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น แต่ในบางรัฐ ผู้ว่าการรัฐเป็นผู้แต่งตั้งก็มี และอยู่ในตำแหน่งได้คราวละประมาณ 4 ถึง 6 ปี

โครงสร้างและอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกาแต่ละรัฐยังแตกต่างกันอยู่บ้าง บางมลรัฐบัญญัติกฎหมายจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนแยกต่างหากเป็นอิสระจากศาลธรรมดา แต่ส่วนใหญ่แล้วศาลคดีเด็กและเยาวชนมักจะรวมอยู่ในศาลอื่น แต่ถึงแม้จะรวมอยู่กับศาลอื่นก็ตาม ผู้พิพากษาซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่

ต่างก็มีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ สำหรับอำนาจที่พิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนก็ยังไม่ลงรอยกัน ในมลรัฐต่าง ๆ แต่โดยทั่วไปแล้ว อำนาจศาลครอบคลุมถึงคดีที่เกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เด็กจรจัด เด็กที่ถูกทอดทิ้ง และเด็กที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงกรณีที่เด็กถูกกล่าวหาว่าละเมิดกฎหมายที่ประสงค์จะใช้บังคับแก่เด็กเท่านั้น เช่น พระราชบัญญัติการศึกษา กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ส่วนคดีอาญาอุกฉกรรจ์ ซึ่งมีโทษประหารชีวิตหรือเบากว่าในบางรัฐมีกฎหมายบัญญัติให้ศาลอาญามีอำนาจพิจารณาพิพากษา แต่บางรัฐก็บัญญัติกฎหมายให้อยู่ใต้อำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชนและศาลคดีเด็กและเยาวชนนี้จะส่งตัวเยาวชนไปให้ศาลผู้ใหญ่พิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

โดยปกติ ผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกามีอำนาจใช้ดุลยพินิจได้อย่างกว้างขวางในการพิจารณาพิพากษาคดี อาจมีคำสั่งให้ตักเตือนว่ากล่าวผู้กระทำผิดแล้วปล่อยตัวไป หรือสั่งปรับ หรือสั่งคุมประพฤติ หรือส่งตัวให้ไปฝึกอบรมซึ่งตามปกติไม่มีกำหนดเวลาจนกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ ด้วยเหตุนี้เด็กที่อายุน้อยกระทำผิดอาญาจึงอาจถูกควบคุมตัวไว้ในระยะนานได้ ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ถูกโจมตีมาก

ในการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนนั้น ศาลได้อาศัยพนักงานคุมประพฤติและเจ้าหน้าที่องค์การสาธารณสุขของเอกชนอื่น ๆ เป็นผู้ดำเนินการ และเมื่อศาลได้ฟังความเห็นของพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การดังกล่าวแล้วในการพิจารณา ผู้พิพากษาจะใช้วิธีการที่คล้ายคลึงกับที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร กล่าวคือ ถ้าเด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด หลังจากได้เรียกบิดามารดาเพื่อนฝูงของเด็กมาไต่ถามเป็นทำนองชวนคุยแล้ว ผู้พิพากษาจะเรียกเด็กหรือเยาวชนนั้นไปคุยด้วยในห้องทำงานของผู้พิพากษา ซึ่งไม่มีบัลลังก์ ไม่มีพิธีตรอง อันจะแสดงให้เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ด้วยวิธีการเช่นนี้จึงทำให้ศาลได้ทราบถึงประวัติความเป็นมา ความลำบากยากแค้นทั้งหลายของเด็กและเยาวชนอันเป็นสาเหตุให้ต้องกระทำผิดกฎหมายได้ตรงกับความเป็นจริงอย่างที่สุด

โดยทั่วไปศาลคดีเด็กและเยาวชนในมลรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกามีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ได้ทุกที่ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติยกเว้นไว้ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสังกัด คือ แผนกธุรการของศาลหรือที่เรียกว่า แผนกจำศาล แผนกควบคุมเด็กระหว่างพิจารณาคดี สถาน

ฝึกและอบรมเด็ก หน่วยงานทางสุขภาพจิต และหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ในสังกัดของศาล ส่วนกองทุนประพาศส่วนใหญ่อยู่ในบังคับของศาล จะมีบ้างบางมลรัฐที่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานปกครองท้องถิ่น

2.1.1 ศาลครอบครัว (Family Court) ของอเมริกา

ประเทศอเมริกานับเป็นประเทศแรกที่มีการจัดตั้งศาลครอบครัวอย่างชัดเจน สาเหตุสืบเนื่องจากสภาพสังคมที่ขยายตัวมีประชากรมากทั้งต่างเชื้อต่างชาติมาอาศัยร่วมกันในสังคมใหญ่ ธรรมเนียมประเพณี หลักศีลธรรมเสื่อมหายไป ความรับผิดชอบต่อครอบครัวก็ด้อยลง เกิดปัญหาครอบครัวมากขึ้น ในขณะที่สังคมเจริญทางวัตถุและเศรษฐกิจมากขึ้น สตรีก็ออกทำงานนอกบ้านมากขึ้นนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 มีการรวมตัวกันเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของสตรีและเรียกร้องให้รัฐให้ความคุ้มครองต่อสตรีและเด็กมากขึ้น

การเคลื่อนไหวดังกล่าว ทำให้กฎหมายครอบครัวของอเมริกามีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลายครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และธรรมเนียมนิยมที่สังคมยอมรับ โดยให้กฎหมายครอบครัวครอบคลุมถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับครอบครัว สตรี และเด็ก อย่างกว้างขวาง โดยให้สิทธิมากขึ้น และให้รัฐให้ความคุ้มครองช่วยเหลือมากขึ้น

นับตั้งแต่ปี 1973 หลังจากมีกฎหมายให้ความคุ้มครองช่วยเหลือสตรีและเด็กมากขึ้น ก็เกิดปัญหาการทำแท้งทวีจำนวนมากขึ้นทุกปี จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาของสังคม เกิดมีปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง อันเป็นการผลัการะของพ่อแม่ให้รัฐเลี้ยงดู สถิติการหย่าร้างก็สูงขึ้น พร้อมๆ กับสถิติชายผู้เป็นสามีและพ่อทิ้งภรรยาและลูกมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ มากมายตามมา เนื่องจากสตรีต้องรับภาระผู้นำครอบครัว หากไม่ทิ้งลูกให้รัฐเลี้ยงก็ต้องแบกภาระเลี้ยงดูครอบครัวเอง โดยรับเงินประกันสังคมจากรัฐเป็นรายเดือน เมื่อรัฐมีรายจ่ายเกี่ยวกับการประกันสังคมสูงเพราะปัญหาครอบครัวก็จำเป็นต้องขึ้นภาษีแก่ประชาชน และประชาชนที่เสียภาษีเต็มทีมากกว่าก็คือ พวกที่เป็นโสด ในที่สุดประชาชนที่ไม่ได้แต่งงานมีครอบครัว ก็มีปฏิกิริยาเคลื่อนไหวไม่พอใจ และแสดงออกมาทางสื่อมวลชนต่าง ๆ

การหย่าร้างทำให้รัฐต้องรับภาระเรื่องเงินประกันสังคม ซึ่งมาจากภาษีรัฐบาลอเมริกาจึงพยายามเป็นอย่างมากที่จะไม่ให้เกิดการหย่าร้าง ซึ่งก็เป็นภาระหนักของศาลครอบครัว เรื่องยากของผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว คือ ทำอย่างไรจึง

จะไม่ให้มีการหย่าร้าง และไกล่เกลี่ยคู่สมรสที่มาขอฟ้องหย่าให้กลับคืนดี หรือรอมชอมกันได้

โรงเรียนกฎหมายในอเมริกาจึงมีการสอนเทคนิคในการไกล่เกลี่ยคู่สมรสที่มาฟ้องหย่าให้คืนดีกันแก่นักกฎหมาย และสอนให้นักกฎหมายมีคุณธรรมในการไกล่เกลี่ย โดยถือว่าเป็นการสร้างกุศลและช่วยแก้ปัญหาสังคม

2.2 ศาลคดีเด็กและเยาวชนในอังกฤษ

ประเทศอังกฤษได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นเป็นครั้งแรก โดยพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเด็ก เมื่อ พ.ศ. 2451 ศาลนี้มีอำนาจพิจารณาเท่ากับศาลแขวง คือมีอำนาจชำระคดีแพ่งและคดีอาญาเกี่ยวกับเด็กเกกมะเหรกเหลือขอ เด็กหนีโรงเรียนกับเด็กที่ต้องได้รับความคุ้มครองหรือมีภาวะความยากจนแร้นแค้น โดยมีหลักการว่าในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กเป็นจำเลย จะต้องพิจารณาถึงสวัสดิภาพของเด็กเป็นสำคัญ และเมื่อมีความจำเป็น ก็ต้องดำเนินการเพื่อแยกเด็กออกจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์

กฎหมายของอังกฤษได้นิยามคำว่าเด็กว่า หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 17 ปี ในชั้นศาล ถ้าจะต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ ในระหว่างพิจารณาโดยไม่อนุญาตให้มีประกันแล้ว กฎหมายห้ามมิให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในเรือนจำ แต่ให้ส่งไปยังสถานควบคุมเด็ก เว้นแต่ศาลจะเห็นว่าไม่สามารถทำได้ เพราะเด็กหรือเยาวชนนั้นมีสันดานหยาบช้ำหรือมีนิสัยเลวร้าย ก็อาจส่งตัวไปควบคุมในเรือนจำได้

ในชั้นพิจารณา ศาลมีอำนาจบังคับให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กและเยาวชนมาฟังการพิจารณาด้วยตลอดเวลาก็ได้ เว้นแต่ศาลจะเห็นว่าไม่จำเป็น และต้องแจ้งไปยังพนักงานคุมประพฤติในท้องถิ่นให้ทราบ ซึ่งจะได้มาแถลงให้ศาลทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนที่เป็นจำเลย รวมตลอดถึงสิ่งแวดล้อม การเรียน สุขภาพและนิสัยใจคอของเด็กและเยาวชนนั้นด้วย การพิจารณากฎหมายบัญญัติให้ทำเป็นการลับ และเมื่อนั่งพิจารณาในที่ทำการของศาลอื่น ก็ต้องนั่งพิจารณาต่างหากจากห้องพิจารณาของศาลเจ้าของสถานที่

ในการที่ศาลพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้น ศาลอาจใช้วิธีการสำหรับเด็ก คือ ว่ากล่าวตักเตือนแล้วปล่อยตัวไป หรือปล่อยตัวภายใต้เงื่อนไขคุมประพฤติ หรือบังคับให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองใช้ค่าปรับแทน หรือจะให้เด็กหรือเยาวชนใช้ค่าปรับ

เอง หรือจะให้ส่งตัวไปตัดสินกันในโรงเรียนฝึกอบรม หรือสถานแรกรับไม่เกิน 1 เดือน หรืออาจถูกส่งไปสถานกักกันก็ได้

โดยทั่วไป ศาลมักไม่ลงโทษปรับด้วยเหตุผลที่ว่า การปรับจะเป็นภาระแก่ผู้กระทำความผิด เมื่อได้รับการปลดปล่อย โดยปกติผู้ไม่ชำระเงินค่าปรับซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปี จะไม่ถูกส่งตัวไปยังเรือนจำ หรือสถานที่ซึ่งมีลักษณะเดียวกัน ถ้าศาลเห็นว่าการส่งตัวไปยังสถานที่ดังกล่าวไม่เหมาะสม

องค์คณะของผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนอังกฤษในปัจจุบันจะต้องมีตุลาการศาลแขวงเป็นประธานโดยตำแหน่ง และมีตุลาการอีก 2 คน คนหนึ่งต้องเป็นหญิงผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ในอังกฤษปฏิบัติหน้าที่ในศาลผู้ใหญ่ด้วย จึงทำให้มีการผสมผสานในความคิด และทัศนคติระหว่างศาลผู้ใหญ่กับศาลคดีเด็กและเยาวชน และมีการร่วมมือประสานงานกับขบวนการยุติธรรมโดยทั่วไปอย่างใกล้ชิด

2.2.1 ศาลครอบครัวของอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษ การพิจารณาคดีครอบครัวอาจกระทำใน High Court, County Court หรือ Magistrates' Court แต่วิธีพิจารณาจะเป็นทำนองเดียวกันคือเป็นการพิจารณาที่ค่อนข้างง่ายไม่เป็นทางการและอาจเป็นการพิจารณาลับ ใน Magistrates' Court การยื่นฟ้องกระทำด้วยวาจาต่อหน้า Justice of the peace 3 คน ซึ่งจะต้องประกอบด้วยทั้งหญิงและชายอย่างน้อยฝ่ายละหนึ่งคน การพิจารณาคดีโดยลับและผู้พิพากษาอาจขอให้พนักงานคุมประพฤติ (Probation officer) หรือบุคคลอื่นทำการไกล่เกลี่ยให้คู่ความตกลงประนีประนอมกันได้ไม่ว่าการพิจารณาจะอยู่ในชั้นใดในหลายคดีจะไม่มีทนายความทำหน้าที่แทนตัวความ แต่จะมีพนักงานศาลหรือนักกฎหมายคอยช่วยเหลือ สำหรับใน High Court มี Family Division ซึ่งมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัวกับมีเขตอำนาจชั้นอุทธรณ์ในการพิจารณาอุทธรณ์จาก Magistrates' Court ในคดีเกี่ยวกับการสมรสและผู้เยาว์

การพิจารณาใน Family Division เป็นการพิจารณาโดยรวบรัด และค่อนข้างไม่เป็นทางการ อาจเป็นการพิจารณาโดยลับ และผู้พิพากษามีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่พิพาทได้ตามที่เห็นสมควร

2.3 ศาลคดีเด็กและเยาวชนในฝรั่งเศส

แต่เดิมมากกฎหมายฝรั่งเศสที่เกี่ยวกับศาลเด็กและเยาวชน คือ กฎหมายลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2453 แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2464 ที่บัญญัติว่าเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี ไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา และไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าไปกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดขึ้น พนักงานอัยการจะเป็นผู้ดำเนินคดี โดยให้ผู้พิพากษาสอบสวนทำการไต่สวนคดี ผู้เสียหายไม่มีสิทธิ์ที่จะดำเนินคดีต่อเด็กประเภทนี้ได้ ในระหว่างไต่สวนผู้พิพากษาอาจฝากเด็กนั้นให้อยู่ในความควบคุมดูแลของบุคคลที่ไว้วางใจหรือองค์การสาธารณกุศลแห่งใดแห่งหนึ่งได้ แล้วให้ศาลแต่งตั้งนายให้แก่เด็กในการสอบสวน ถ้าปรากฏว่าหลักฐานไม่เพียงพอ ผู้พิพากษาก็ส่งปล่อยเด็กนั้นไปทันที ถ้าคดีมีมูลก็จะไต่สวนสอบสวนต่อไปถึงความเป็นอยู่นิสัยใจคอความเป็นไปในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ต่อจากนั้นก็นำคดีขึ้นสู่ศาลแพ่ง ซึ่งมีศาลคดีเด็กและเยาวชนร่วมอยู่ด้วย ทำการพิจารณาพิพากษาคดี การพิจารณากระทำการเป็นการลับ ถ้าปรากฏว่าเด็กกระทำผิดจริง ก็ห้ามมิให้ลงโทษอาญาแก่เด็กนั้น แต่ให้ส่งตัวเด็กไปอบรมตัดสันดาน หรือมอบตัวเด็กอยู่ในความควบคุมเลี้ยงดูของบุคคลที่ไว้ใจได้ หรือองค์การสาธารณกุศลต่าง ๆ ทั้งนี้ภายใต้กฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขจนกว่าเด็กนั้นจะมีอายุครบ 21 ปีเป็นอย่างสูง

สำหรับเยาวชนที่อายุตั้งแต่ 13-18 ปี ถ้าต้องหาว่ากระทำผิดอาญาขึ้น ก่อนฟ้องก็ต้องมีการไต่สวน โดยผู้พิพากษาสอบสวนก่อนเช่นกัน แต่ผู้เสียหายมีสิทธิ์ที่จะขอเข้าร่วมกับพนักงานอัยการดำเนินคดีกับเยาวชนได้ ถ้าเยาวชนนั้นกระทำผิดโดยไม่รู้ผิดและชอบให้ผู้พิพากษาปล่อยตัวไป แต่ศาลอาจมีคำสั่งให้เยาวชนไปอยู่ในความควบคุมดูแลของบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือองค์การสาธารณกุศลใด ๆ มิฉะนั้นก็อาจจะส่งไปฝึกอบรมในโรงเรียนตัดสันดานจนกว่าอายุจะครบ 21 ปีก็ได้ แต่ถ้าเยาวชนที่กระทำผิดโดยมีสติรู้สึกผิดและชอบแล้ว ถ้าเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต ให้ศาลจำคุกเยาวชนนั้น ตั้งแต่ 10 ปีถึง 20 ปี ถ้าเป็นโทษที่ต่ำกว่าโทษดังกล่าวให้ส่งตัวไปฝึกอบรมในสถานกักและอบรมมีกำหนดอย่างน้อย 1 ใน 3 หรืออย่างมาก 1 ใน 2 ของโทษตามเกณฑ์ที่จะลง

กฎหมายฝรั่งเศสดังกล่าว ที่จัดให้มีการคุมประพฤติขึ้นด้วยนั้น มีลักษณะไปในทางป้องกันมิให้เด็กกลับไปกระทำความผิดขึ้นอีก ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกับการควบคุมสอดส่องเพื่อสงเคราะห์เด็กให้กลับตนเป็นคนดีตามที่ดำเนินกันอยู่ในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษใน

สมัยเดียวกัน ต่อมากฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนของฝรั่งเศส โดยได้มีการบัญญัติแก้ไขวิธีการเกี่ยวกับศาลคดีเด็กและเยาวชนให้ก้าวหน้าโดยผู้พิพากษาจะได้รับคัดเลือกเป็นพิเศษ และให้อำนาจผู้พิพากษาที่จะมีคำสั่งคุมประพฤติกับเด็กที่กระทำผิดอาญา ซึ่งถือว่าเป็นการอบรมอย่างหนึ่ง สำหรับการควบคุมดูแลก็ให้มีเจ้าหน้าที่ที่เรียกว่าพนักงานคุมประพฤติซึ่งมีเงินเดือนประจำ และมีความรู้ความชำนาญในด้านการสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินการโดยอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ก็ยังให้มีพนักงานคุมประพฤติฝ่ายอาสาสมัครทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติประจำอยู่ด้วย

ศาลคดีเด็กและเยาวชนของฝรั่งเศสแบ่งเป็น 2 แผนก คือ ศาลคดีเด็กและเยาวชนทางแพ่ง (Judge Des Enfants) มี 270 ศาล ศาลคดีเด็กและเยาวชนทางอาญา (Tribunal Pour Enfants) มี 132 ศาล ประกอบด้วยผู้พิพากษา 1 คน และผู้พิพากษาสมทบ 2 คน

ปัจจุบันฝรั่งเศสเลิกใช้ระบบสถานพินิจแล้ว เพราะข้อเท็จจริงปรากฏว่า การส่งไปอบรมในสถานพินิจไม่ช่วยให้เด็กและเยาวชนประพฤติตนดีขึ้น ฝรั่งเศสจึงใช้วิธีใหม่โดยให้เด็กและเยาวชนมารับการศึกษาอบรมในสถาบัน ซึ่งไม่มีสภาพปิดเหมือนสถานพินิจเด็กและเยาวชนสามารถออกไปนอกสถาบันได้ สถาบันนี้อยู่ภายใต้การดูแลของแผนกคดีเด็กและเยาวชน

2.3.1 ศาลครอบครัวของฝรั่งเศส

ในประเทศฝรั่งเศส คดีครอบครัวอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลชั้นต้นทั่วไป ศาลจังหวัด (Tribunal de grande instance) ซึ่งมีประจำทุกจังหวัด ต่อมาได้มีการแยกเป็นแผนกคดีครอบครัวขึ้นโดยเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นศาลครอบครัวชัดเจนขึ้น

แผนกคดีครอบครัวมีวิธีพิจารณาเป็นพิเศษ และมีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับการสมรส และเด็กซึ่งส่วนใหญ่เป็นคดีแพ่ง โดยมุ่งจะช่วยเหลือแก้ปัญหาแก่ครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวที่มีการกรณีพิพาท

ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ในแผนกนี้จะได้รับการคัดเลือกเป็นพิเศษ คดีที่พิจารณาในแผนกนี้ ส่วนใหญ่เป็นคดีเกี่ยวกับการสมรส การขอคำสั่งศาลให้แยกกันอยู่หรือหย่าขาดจากกัน การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การใช้อำนาจปกครอง เป็นต้น ส่วนคดีอาญา ก็เป็นคดีเกี่ยวกับทอดทิ้งครอบครัว การทำทารุณเด็กหรือคู่สมรส ฯลฯ

2.4 ศาลคดีเด็กและเยาวชนในเยอรมัน

ประเทศเยอรมันนี้ได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้น โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2466 และเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดี และการคุ้มครองตลอดจนการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ผลดีขึ้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายเดิมขึ้นในปี พ.ศ. 2478 และ พ.ศ. 2496 โดยบัญญัติให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีการกระทำผิดอาญาของบุคคล ซึ่งในเวลานั้นยังเป็นเด็กและเยาวชนอยู่ เด็กตามความหมายในกฎหมาย คือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป แต่ยังไม่ถึง 18 ปี บุคคลที่กระทำผิดอาญาก่อนมีอายุ 13 ปีไม่มีโทษ ส่วนเยาวชนหมายถึงบุคคลที่มีอายุระหว่าง 18 ปี ถึง 21 ปี

ในการพิจารณาของศาล ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่มีทนาย ศาลจะต้องแต่งตั้งให้ และสิทธิของจำเลยที่จะอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือในการที่จะฟังหรือตั้งคำถามใด ๆ นั้นย่อมเป็นสิทธิของผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กและเยาวชนด้วย การพิจารณาพิพากษาในศาลให้กระทำโดยไม่เปิดเผย บุคคลที่มีสิทธิเข้าฟังได้ คือ จำเลยและผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้เสียหาย พยานและพนักงาน เจ้าหน้าที่ของศาลเท่านั้น ในระหว่างพิจารณาถ้าจะมีการเบิกความกล่าวถึงเรื่องที่ไม่เป็นการสมควรที่เด็กจะฟัง ศาลจะให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาก็ได้

ในการพิจารณาคดีนั้น เมื่อปรากฏตามทางพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดจริง ศาลย่อมจะพิจารณาดูว่าควรจะใช้วิธีการสำหรับเด็กอย่างไรอย่างหนึ่งหรือไม่ หรือจะใช้วิธีการลงโทษอาญา ถ้าเป็นโทษจำคุก กฎหมายบัญญัติให้จำคุก ณ เรือนจำเด็กต่างหาก ไม่ให้ปะปนกับนักโทษผู้ใหญ่ และแม้เด็กจะเพิ่งได้รับโทษอาญาก็ตาม ศาลอาจให้การลงอาญาไว้ได้มีกำหนด 2 ปี ถึง 5 ปี โดยสั่งให้ผู้กระทำผิดอยู่ภายใต้การควบคุมสอดส่องของพนักงานคุมประพฤติ ศาลคดีเด็กและเยาวชนในเยอรมันมีบริการช่วยเหลืออยู่ 2 ประเภท คือ คณะกรรมการสวัสดิการเด็ก ซึ่งอาศัยเจ้าหน้าที่ฝ่ายสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินงาน รวมทั้งองค์การอาสาสมัครเอกชนและฝ่ายศาสนาเป็นผู้ดำเนินการช่วยเหลือ และเคยดำเนินงานมาแล้วตั้งแต่เริ่มใช้กฎหมายจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2466 โดยทำหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงในทางสังคมเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด และเสนอรายงานต่อศาลตลอดจนดำเนินการควบคุมเด็กด้วย กับการดำเนินการของพนักงานคุมประพฤติ ซึ่งยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศเยอรมันนี้ เพราะเพิ่งเริ่มจัดตั้งขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้

2.5 ศาลคดีเด็กและเยาวชนอิตาลี

ประเทศอิตาลีได้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นทุกจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลอุทธรณ์ประจำภาค โดยมีผู้พิพากษา พนักงานอัยการ และที่ปรึกษากฎหมายรวมทั้งพนักงานคุมประพฤติ แพทย์ จิตแพทย์ ครู พนักงานผู้ฝึกอาชีพเด็กและพนักงานสังคมสงเคราะห์ประจำในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ซึ่งมีโรงเรียนฝึกอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนการช่างต่าง ๆ อยู่ด้วยพร้อมหมดในสถานพินิจ

ศาลคดีเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ประจำภาค 1 นายเป็นประธาน และมีผู้พิพากษาสมทบอีก 2 นายเป็นองค์คณะ ผู้พิพากษาสมทบคนหนึ่งต้องเลือกจากผู้ที่มีความรู้พิเศษในทางอาชญาวิทยา สังคมศาสตร์ และจิตวิทยา อีกคนหนึ่งเลือกจากราชฎารธรรมดา

ศาลคดีเด็กและเยาวชนอิตาลีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป ถึง 16 ปี และเยาวชนซึ่งมีอายุตั้งแต่ 16 ปี ถึง 18 ปี

ในการพิจารณา ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดในกรณีความผิดเล็กน้อย ศาลใช้วิธีภาคทัณฑ์ปล่อยตัวไปหรืองดการลงโทษโดยส่งไปสถานฝึกและอบรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสถานพินิจ มิฉะนั้นก็ให้ส่งตัวไปอยู่ในความดูแลขององค์การสงเคราะห์เด็กก็ได้

ในกรณีความผิดร้ายแรง ถ้าจำเป็นเป็นเด็กอายุระหว่าง 12 ปี ถึง 16 ปี ศาลส่งตัวไปไว้ ณ สถานฝึกและอบรม แต่ถ้าเป็นเยาวชนอายุระหว่าง 16 ปี ถึง 18 ปี ศาลจะส่งตัวไปกักไว้ในทัณฑสถานสำหรับเยาวชน โดยกำหนดโทษ 2 ใน 3 ของผู้ใหญ่ได้

2.6 ศาลคดีเด็กและเยาวชนในประเทศสวิสเซอร์แลนด์

ศาลคดีเด็กและเยาวชนของสวิสเซอร์แลนด์ มีวิธีปฏิบัติดำเนินการคล้ายคลึงกับศาลคดีเด็กและเยาวชนในประเทศฝรั่งเศส กล่าวคือ

สำหรับรัฐที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส มีพนักงานอัยการดำเนินคดีโดยให้ผู้พิพากษาสอบสวนซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาเป็นประธาน 1 นาย ผู้พิพากษาสมทบที่มีความรู้ทางแพทย์หรือการศึกษา 2 นาย ซึ่งในจำนวนนี้ต้องเป็นหญิง 1 คน ส่วนในรัฐที่ใช้ภาษาเยอรมันและอิตาเลียนนั้นให้ผู้พิพากษานายเดียวมีอำนาจทำการไต่สวนคดีแล้วทำความเห็นเสนอต่อศาล แผนกคดีเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของศาลแพ่งว่าควรจัดการแก่เด็กหรือเยาวชนอย่างไร เพื่อจะได้พิจารณาพิพากษาต่อไป

กฎหมายของประเทศสวีเดน บัญญัติว่า เด็กอายุ 6 ปีลงมาไม่ต้องรับผิดชอบของทางอาญา ผู้ที่มีอายุกว่า 6 ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง 14 ปี ถือว่าเป็นเด็ก ส่วนผู้ที่อายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไปจนถึง 18 ปี เป็นเยาวชน ส่วนในทางแพ่งถือว่าบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เป็นผู้เยาว์

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤตินั้น ประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สวีเดน พ.ศ. 2480 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติก่อนวัยโดยเจตนา โดยใช้การลงอาญาโดยมี เงื่อนไขเป็นหลักสำคัญ ซึ่งหมายถึงศาลกำหนดโทษแล้วแต่รอการลงโทษไว้และให้มีการควบคุมสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนอยู่เสมอ

อนึ่ง ตามกฎหมายนี้ยังได้บัญญัติให้อำนาจศาลที่จะมีคำสั่งเลื่อนการทำคำพิพากษาไปได้ในกรณีที่เห็นว่า ตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษาเด็ดขาด ศาลจะมีคำสั่งชั่วคราวให้ส่งเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ยังสถานฝึกและอบรมหรือดำเนินการคุ้มครองประพฤติก่อนวัย หรือในกรณีที่ศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงได้ความว่าเด็กนั้นจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ดูแล ศาลก็มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการคุ้มครองประพฤติก่อนวัยที่ โดยไม่ต้องพิพากษาว่าเด็กมีความผิดแต่อย่างใด

2.7 ศาลคดีเด็กและเยาวชนและศาลครอบครัวของแคนาดา

ในประเทศแคนาดา ได้มีการจัดตั้งศาลคดีเยาวชนและครอบครัว (Juvenile and Family Courts) ขึ้นในบางรัฐ เช่น ออนตาริโอ แต่ศาลเหล่านั้นมีเขตอำนาจอย่างจำกัด ตัวอย่างเช่น ศาลครอบครัวไม่มีอำนาจพิจารณาคดีหย่า แยกกันอยู่ ค่าอุปการะเลี้ยงดูและการจำหน่ายทรัพย์สิน เขตอำนาจของศาลโดยทั่วไปเป็นเรื่องการอุปการะเลี้ยงดูระหว่างสามีภริยาการกรครองและการอุปการะเลี้ยงดูบุตร การกักกันเด็กและคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญาของเด็ก แต่ขณะเดียวกันคดีเหล่านี้ก็อยู่ในอำนาจศาลอื่นด้วยการพิจารณาคดีในศาลครอบครัวเป็นไปอย่างไม่มีพิธีรีตอง วิธีพิจารณาเป็นไปอย่างง่าย ๆ แต่ก็มักแตกต่างกันไปในแต่ละศาลและไม่เน้นการพิจารณาแบบคดีมีข้อพิพาท ศาลครอบครัวมีผู้พิพากษาซึ่งได้รับแต่งตั้งในรัฐนั้น ๆ เป็นผู้พิจารณาคดี

2.8 ศาลคดีเด็กและเยาวชนของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย

กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ไม่ใช้ระบบศาลเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน แต่ตั้งเป็นระบบคณะกรรมการสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก ทำหน้าที่คล้ายศาลคดีเด็กและเยาวชน

และศาลครอบครัวในประเทศอื่น ๆ

ในประเทศนอร์เวย์ได้จัดตั้งระบบคณะกรรมการสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กนี้ขึ้นเป็นประเทศแรก ก่อนที่อเมริกาและอังกฤษจะจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน ระบบคณะกรรมการสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กของนอร์เวย์ได้เผยแพร่ไปยังสวีเดน เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ไอซ์แลนด์

คณะกรรมการสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก เป็นองค์กรอิสระในระดับท้องถิ่น การตั้งคณะกรรมการจะเลือกจากนักสังคมสงเคราะห์และบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ทรงคุณวุฒิ 5 คน ต้องมีทั้งหญิงและชาย คณะกรรมการนี้ไม่มีผู้พิพากษาร่วมด้วย ยกเว้นในกรณีที่มีปัญหาจึงจะขอความช่วยเหลือจากผู้พิพากษา เช่น การแยกเด็กออกจากบิดามารดา เป็นต้น

การดำเนินงานและการพิจารณาของคณะกรรมการนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับศาล แต่ใช้วิธีการแบบไม่เป็นทางการ

คณะกรรมการมีสิทธิ และในบางครั้งก็มีหน้าที่ต้องปรึกษาแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยในเรื่องสำคัญ ๆ

โดยหลักการแล้วงานสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ครอบคลุมถึงเด็กทุกคนที่มีปัญหา หรือต้องการความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเจ็บป่วย ร่างกายพิการ ปรับตัวไม่ดี ที่อยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ หรือบิดามารดาปล่อยปละละเลย อายุความรับผิดชอบในทางอาญายังคงเดิมไม่เกิน 14 ปี แต่ในประเทศอื่น นอกจากนอร์เวย์ได้กำหนดอายุความรับผิดชอบทางอาญาไว้ไม่เกิน 15 ปี ผู้ที่มาสู่คณะกรรมการจะมีอายุไม่เกิน 18 ปี เขาอาจถูกควบคุมตัวจนถึงอายุ 21 ปี คณะกรรมการชุดนี้จะพิจารณาเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดที่อายุไม่เกิน 18 ปี

ตามกฎหมายเก่า ปี ค.ศ. 1896 ผู้กระทำผิดที่มีอายุเกินอายุความรับผิดชอบทางอาญาแต่ไม่เกิน 18 ปี จะประสบปัญหาการใช้กฎหมายสองระบบ ได้แก่ (ก) ถูกฟ้องต่อศาล หรือ (ข) ถูกส่งตัวไปคณะกรรมการโดยอัยการหรือศาลแล้วแต่กรณี

กฎหมายใหม่ได้ใช้มาตรการป้องกัน (Preventive Measures) เพิ่มขึ้น ก่อนที่จะแยกเด็กออกจากครอบครัว รัฐจะให้ความช่วยเหลือเด็กนั้นทางด้านเศรษฐกิจ หรือความช่วยเหลืออื่น ๆ เมื่อมาตรการป้องกันไม่ได้ผล เขาจะถูกส่งตัวไปยังบ้านทดแทน บ้านสำหรับเด็ก โรงเรียนพิเศษ หรือสถานบำบัดแก้ไขอื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น สถานบำบัดทางจิต

2.9 ศาลคดีเด็กและเยาวชนของออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียมีการปกครองเป็นระบบรัฐ แต่ละรัฐมีอำนาจในการปกครอง และมีอิสระในการดำเนินการเกี่ยวกับขบวนการยุติธรรมของตนเอง ศาลคดีเด็กและเยาวชนก็เช่นกัน แต่ละรัฐมีอิสระในการกำหนดเกณฑ์อายุ ลักษณะของศาล และยังเรียกชื่อไม่เหมือนกันด้วย เช่น รัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) เรียกว่า Children Court มีผู้พิพากษาพิเศษ (Special Magistrate) 1 คน มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด อายุไม่เกิน 18 ปี เว้นแต่คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องส่งให้ศาลเขต (District Court) หรือศาลสูง (Supreme Court) พิจารณา

ในรัฐวิกตอเรีย (Victoria) เรียกว่า Juvenile Court มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปี ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

รัฐ Western Australia มีศาล Family Court มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัว รวมทั้งเด็กเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด

ศาลครอบครัว Family Court ของรัฐบาลกลางมีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัว รวมทั้งคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เช่น คดีหย่าร้าง การปกครองบุตร ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร ฯลฯ

ในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ศาลจะรับฟังรายงานของเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสวัสดิภาพของผู้เยาว์ด้วย

โดยปกติจะพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาเพียงคนเดียว ส่วนการอุทธรณ์จะกระทำโดยผู้พิพากษาของศาลครอบครัวเต็มคณะ (Full Court) ผู้พิพากษาของศาลครอบครัวได้รับการแต่งตั้งโดยผู้สำเร็จราชการ

2.10 ศาลคดีเด็กและเยาวชนและศาลครอบครัวของญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นรวมศาลคดีเด็กและเยาวชนและศาลครอบครัวไว้เป็นศาลเดียวกัน เรียกว่า ศาลครอบครัว (Family Court) ซึ่งแบ่งเป็น 2 แผนก คือ

1. แผนกคดีเด็กและเยาวชน มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก และกฎหมายว่าด้วยเด็กและเยาวชน

2. แผนกคดีครอบครัว มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับครอบครัวและมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่ง และมีอำนาจใช้วิธีไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างสมาชิกในครอบครัวทุกเรื่อง

เหตุที่แยกเป็น 2 แผนก เพราะว่า
คติครอบครัวเป็นคติระหว่างเอกชน ซึ่งมีฐานะเท่าเทียมกัน มีลักษณะเป็นคติ
แฝงสาขาหนึ่ง

ส่วนคติเด็กและเยาวชน ส่วนมากเป็นคติอาญา อีกทั้งเจตนาารมณ์ของศาลคดี
เด็กและเยาวชนก็ต่างจากคดีธรรมดา คือ เพื่อคุ้มครองเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่ยังไม่เจริญทาง
วิวุฒิและคุณวุฒิ และอ่อนประสบการณ์ การพิจารณาของศาลจึงมุ่งแก้ไข พฤติกรรมเด็ก
ให้ดีขึ้นมากกว่าการลงโทษ

สำหรับคติแฝงของเด็กและเยาวชน ศาลก็มุ่งคุ้มครองรักษาผลประโยชน์
เกี่ยวกับทรัพย์สิน และสิทธิของเด็ก

เมื่อกระบวนการพิจารณาแตกต่างกันดังกล่าวจึงได้แยกเป็น 2 แผนก
การยื่นฟ้องให้ศาลครอบครัวพิจารณาจะทำอย่างไม่เป็นทางการไม่เหมือน
ศาลทั่วไป

การพิจารณาคดีจะพิจารณาโดยไม่เปิดเผย และในการมีคำพิพากษา ศาลจะ
ต้องรับฟังความเห็นของที่ปรึกษา (Councillor) ก่อน การพิจารณาคดีในศาลครอบครัว
คู่กรณีทุกฝ่ายต้องมาปรากฏต่อหน้าศาลและไม่สนับสนุนให้ใช้ทนายความแทน

ผู้พิพากษาในศาลครอบครัวมีอำนาจใช้ดุลยพินิจได้อย่างกว้างขวางในคดี
เกี่ยวกับครอบครัวและมรดก ข้อพิพาทระหว่างสมาชิกในครอบครัวทุกเรื่องจะต้องใช้วิธี
การไกล่เกลี่ย

ข้อพิพาทต้องได้รับการไกล่เกลี่ยโดยคนกลางเป็นคณะกรรมการซึ่งประกอบ
ด้วยผู้พิพากษา 1 คนเป็นประธาน และบุคคลที่ศาลครอบครัวแต่งตั้งอีก 2-3 คน ก่อนการ
พิจารณา ศาลอาจจะสั่งให้พนักงานคุมประพฤติทำการสอบสวนเบื้องต้นก่อนก็ได้

ผู้พิพากษาทั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนและแผนกครอบครัวจะแต่งตั้งโดยคัดเลือก
เลือกผู้พิพากษาที่เป็นผู้สนใจเกี่ยวกับเด็ก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กและเรื่อง
ครอบครัวเป็นอย่างดี โดยคณะกรรมการจะคัดเลือกจากรายชื่อผู้พิพากษาที่ศาลสูงเสนอมา
แล้ว แต่งตั้งให้ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว โดยให้อยู่ใน
ตำแหน่งหน้าที่ 10 ปี

ที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ไกล่เกลี่ย ศาลครอบครัวจะเลือกจากประชาชนที่มี
ความรู้เกี่ยวกับเด็กและครอบครัว มีความประพฤติดี มีชื่อเสียงดี

2.11 ศาลคดีเด็กและเยาวชนและศาลครอบครัวของเกาหลี

ประเทศเกาหลีมีระบบพิจารณาคดีเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวคล้ายคลึงกับประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือ มีศาลครอบครัว (Family Court) ทำหน้าที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว

วิธีพิจารณามีทั้งการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และการพิจารณาพิพากษาคดีบางประเภท เช่น การขอให้สั่งให้การสมรสเป็นโมฆะ การขอให้สั่งให้สามีภรรยาอยู่ร่วมกันและอุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน การขอให้สั่งว่าเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย ฯลฯ จะต้องร้องขอให้ศาลครอบครัวไกล่เกลี่ยก่อน

การไกล่เกลี่ยกระทำโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลครอบครัว 1 นาย เป็นประธาน ละกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ประธานศาลครอบครัวได้ แต่งตั้งเอาไว้ จากนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ซึ่งคู่กรณีตกลงเลือกให้ทำหน้าที่กรรมการไกล่เกลี่ย

คู่กรณีต้องเสียค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการไกล่เกลี่ยตามข้อบังคับของศาลสูงสุด

ในการพิจารณาไกล่เกลี่ยคู่กรณีและบุคคลที่มีส่วนได้เสียที่ได้รับหมายเรียก ต้องไปปรากฏตัวต่อหน้าคณะกรรมการในวันพิจารณาด้วย ในกรณีพิเศษประธานคณะกรรมการไกล่เกลี่ยอาจอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวมีผู้แทนมาชี้แจงแทน หรือมาให้ความช่วยเหลือด้วยก็ได้ตามที่เห็นสมควร

วิธีการพิจารณา จะถือความเห็นเสียงข้างมากและถือเป็นความลับ

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาไกล่เกลี่ยแล้วหากคู่กรณียังไม่สามารถตกลงยินยอมกันในขั้นนี้ คดีจะนำไปสู่การพิจารณาของศาลครอบครัว

คดีบางประเภทต้องห้ามมิให้เสนอให้คณะกรรมการไกล่เกลี่ยพิจารณา ได้แก่ การพิพากษาว่าเป็นบุคคลเสมือนไร้ความสามารถ การเพิกถอนความเป็นบุคคลไร้ความสามารถ หรือบุคคลเสมือนไร้ความสามารถ การให้ความยินยอมในการเปลี่ยนแปลงสัญญาเกี่ยวกับการจัดทรัพย์สินระหว่างสามี ภรรยา การสั่งว่าการสมรสเป็นโมฆะ การสั่งว่าการหย่าเป็นโมฆะ ฯลฯ เป็นต้น คดีเหล่านี้ให้เสนอต่อศาลครอบครัวพิจารณาโดยตรง

ในการพิจารณาของศาล ศาลอาจทำการไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีตกลงกันในข้อพิพาทใดไม่ว่าในชั้นใดของการพิจารณา และคำพิพากษาของศาลครอบครัวอาจอุทธรณ์ต่อไป ยังศาลอุทธรณ์ และศาลสูงสุด นอกจากทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับเด็ก

และครอบครัวแล้ว ศาลครอบครัวยังทำหน้าที่รับเงินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องชำระเพื่อชำระให้แก่ผู้มีสิทธิต่อไป และการส่งเงินไว้ที่ศาลครอบครัว ถือว่าเป็นการชำระหนี้แล้ว

3. วิเคราะห์ศาลคดีเด็กและเยาวชนนานาชาติ

ปัจจุบันประเทศที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งใช้ระบบศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นได้มีการพัฒนาให้มีการแยกกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ใหญ่โดยเด็ดขาด โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งไปในทางสงเคราะห์ เยียวยาแก้ไขเด็กและเยาวชนที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดมากกว่าที่จะมุ่งลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่เหล่านั้น โดยให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นพิเศษแตกต่างหากออกไปจากเรือนจำหรือทัณฑสถานซึ่งเป็นที่คุมขังอาชญากรผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าเด็กยังหย่อนต่อสติปัญญาและความรู้สึกผิดชอบ เนื่องจากยังเยาว์วัย และอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงอบรมบ่มนิสัยให้กลับตนเป็นคนดีได้ไม่ยาก ยิ่งกว่านั้นนานาประเทศที่เจริญแล้วยังเห็นกันว่าถ้าให้ใช้วิธีการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ใหญ่มาใช้กับเด็กและเยาวชนแล้วจะบังเกิดผลเสียแก่เด็กและเยาวชนมากกว่าเป็นผลดี เพราะจะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความต่อต้านชินชากับสิ่งที่ทารุณโหดร้ายต่าง ๆ เป็นการเพิ่มนิสัยกักขละ ชั่วช้าทารุณให้แก่เด็กและเยาวชนที่ต้องโทษเหล่านั้นยิ่งขึ้น ทั้งยังก่อให้เกิดเป็นปมด้อยติดตัวเด็กและเยาวชนตลอดไปด้วย และถ้าจะมองอีกแง่หนึ่งแล้ว การที่เด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดนั้นประเทศชาติก็มีส่วนที่จะต้องรับผิดชอบอยู่ด้วย เพราะรัฐบาลทุกประเทศควรจะได้ช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนของชาติมาแต่ต้น เพื่อมิให้เด็กหรือเยาวชนมีโอกาสกระทำผิด ผู้ใหญ่เองก็ควรมีส่วนได้รับการดำเนินเพราะทำตัวอย่างที่ไม่ดีให้เด็กเห็น และจดจำไปเป็นตัวอย่างในการกระทำผิด ฉะนั้นในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิด กฎหมายนานาประเทศจึงได้บัญญัติไว้ให้ศาลไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาอย่างเคร่งครัด และเมื่อศาลได้พิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนที่หลงผิดเหล่านั้นกลับตนเป็นคนดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้มากกว่าที่จะมุ่งลงโทษ โดยถ้าเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อยก็มักจะว่ากล่าวตักเตือน หรือให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ประกันทัศนชนหรือมิฉะนั้นก็ใช้วิธีปล่อยตัวโดยกำหนดวางเงื่อนไขคุมประพฤติไว้ ถ้าเป็นความผิดที่ค่อนข้าง

ข้างร้ายแรงหรือออกจากรรจ์ ศาลคดีเด็กและเยาวชนก็จะใช้มาตรการส่งเด็กหรือเยาวชนไป
ควบคุมดูแลในสถานฝึกและอบรม หรือสถานกักและอบรม เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ให้เด็ก
สำนึกและกลับตนเป็นคนดี โดยจัดให้ได้รับการฝึกอบรมทั้งด้านการศึกษาสามัญและวิชาชีพ
ตลอดจนการอบรมในด้านจิตใจเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กและเยาวชนเสียใหม่ เพื่อ
ว่าเมื่อเด็กหรือเยาวชนเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วต่อไปก็จะไปเป็นกำลังของประเทศชาติ
ต่อไป สำหรับประเทศไทยที่มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นก็มีวัตถุประสงค์และ
อุดมคติอย่างเดียวกัน

มีข้อสังเกตว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชนนานาชาติ ในคดีซึ่งศาลพิพากษาให้ส่ง
ตัวเด็กหรือเยาวชนที่ทำผิดไปฝึกและอบรมนั้น มักจะมีองค์การสาธารณกุศลหรือเอกชนมา
ขอรับเด็กและเยาวชนที่ทำผิดไปสงเคราะห์และอุปการะเลี้ยงดูและให้การอบรมศึกษาอยู่
เป็นประจำ แต่ในประเทศไทยเรายังไม่ปรากฏว่ามีองค์การสาธารณกุศลใดมาขอรับเด็ก
หรือเยาวชนไปอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษอบรม ฉะนั้นจึงน่าคิดว่าสภาพสังคม
สงเคราะห์หรือองค์การสาธารณกุศลต่าง ๆ คหบดี ข้าราชการ หรือครูบาอาจารย์ที่ออก
จากราชการไปแล้ว และสนใจในการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนควรจะได้จัดตั้งโรงเรียน หรือ
สถานฝึกและอบรมเด็กขึ้นบ้าง ซึ่งจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบของรัฐบาล
ได้เป็นอย่างมาก และตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ ของไทยก็ได้
มีบทบัญญัติสนับสนุนให้องค์การสาธารณกุศลและเอกชนจัดทำขึ้นได้อยู่แล้ว ซึ่งจะเป็น
การช่วยเหลือประเทศชาติและเป็นการสร้างเด็กและเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี และ
เป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคตได้อย่างหนึ่ง